

KERİME NADİR'İN AŞK HASRETİ ADLI ROMANI ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

Yrd. Doç. Dr. Mahfuz ZARİÇ

Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Üniversitesi

mahfuzzaric@gmail.com

Özet

Kerim'e Nadir, *Aşk Hasreti* adlı eserinde İstanbul ve civarında yaşanan bir aşk hadisesini ele alınmıştır. Yer yer realist hatta natüralist sayılabilecek gözlemlere yer verilmiş olmakla birlikte eserin genelinde romantik roman anlayışının tematik ve kurgusal iz düşümleri dikkat çekmektedir.

Edebi akımlardan romantizmin ve popüler edebiyatın yansımaları olarak kurguda romantizm; ilk görüşte aşk, kardeşlerin aynı kıza âşık olması, imkânsız aşk, âşıkları ayıran rolündeki kardeşin gizemli uzak diyarlarda kaybolması, sıra dışı olaylar, mağlup kahramanın okuyup mühendis olması, âşıkları yakınlaştıran kıskançlık, hastalık, seyahat kurgusu ve sevilen erkeğin hayatını tehlikeye atıp kahramanlık göstermesi, anlatıya ilave bağımsız aşk hikâyecikleri eklenmesi, kayıp ayırıcının bir anda kurtulması, geri dönmesi ve mutlu son ile gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Romantik roman, kadın dili, Kerime Nadir, popüler edebiyat

A STUDY ON NOVEL *AŞK HASRETİ* PENNED BY KERİME NADİR

Abstract

Kerim'e Nadir has narrated a love story in Istanbul and it's vicinity in her novel *Aşk Hasreti*. There are some realist and naturalist descriptions in this novel, but generally the romantic touch is the main novelistic approach at thematic and fictive structure of novel.

We can examine these elements as romantic fictive structures of literary movement romance and popular literature in this novel such as main indicators: the love at first sight, to be in love with the same girl by brothers, the impossible love, to loss of separator figure on a

¹ Bu makale, Fırat Üniversitesi I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumunda (13-15 Ekim 2016, Elazığ) bildiri olarak sunulmuştur.

mysterious distant land, unusual events, to study and to be an engineer, the fiction of travel, jealousy and disease, to risk one's neck, showing heroism, adding new narratives and independent love anecdotes, getting clear of suddenly, to return easily and happy ending.

Key Words: Romantic novel, feminine language, Kerime Nadir, popular literature

Giriş

Popüler aşk edebiyatının ve kadın edebiyatının dikkat çeken isimlerinden Kerime Nadir [Azrak] (1917-1984), yazı hayatına şiir ve öyküleriyle 1937’de *Servet-i Fünun–Uyanış* dergisinin daveti üzerine başlamıştır. Bu daveti kabul etmekle “delicesine özlediği bir iklime” kavuştuğunu söyleyen Kerime Nadir, edebiyat ile ilk bağlarını dinlediği masalları daha sonra kendisinin anlatmaya başlaması ve işi bir adım ötesine taşıyıp masallar uydurmasıyla kurar. O yaşlarda annesinin okuduklarını dinleyen Kerime Nadir, babasının kütüphanesinden aldığı Jules Verne’sin *On Beş Yaşında Bir Kaptan* adlı romanı ile macera romanlarıyla tanışır. (K. Nadir, 1981: 7-10) Annesi ağdalı bir Osmanlıca ile çevrilmiş olan seyahatnameleri rahatlıkla okuyabilmesi için ona bir de *Lügat-ı Naci* hediye eder. Bir hanımın elindeki *Yarımay* dergisini evlerinde unutmaması üzerine Kerime Nadir, bu resimli dergide kendisi gibi yazan yeni isimlerin yazılarını okuma fırsatı bulur. Böylece içinde, kendi yazılarını yayımlama arzusu uyanır. Yazma düşüncesini açıklayan Kerime Nadir’e, anne babası yazmayı yasaklar; hatta küçük kız kardeşini onu takiple görevlendirirler. Fakat sonunda yasakların yazmaya engel olamadığını gören ailesi yazmasına müsaade eder.

Kerime Nadir, kırk yılı aşkın yazarlık hayatı boyunca kırk roman yayımlamıştır. Bu eserler dönemin roman tefrika eden *Hakikat, Vatan, Son Posta, Demokrat İzmir* gibi gazetelerinde büyük ilgi görmüştür. Kerime Nadir’in roman tefrikaları gazetelerin tirajlarını kat kat artırmıştır.

Yazarın, Selim İleri’nin yakıştırmasıyla “yapımcının büyük garantisi” (K. Nadir, 1981: 356) olarak görülen romanlarından on dokuzu, sinemaya da “gişe garantili filmler”² (Polat, 2008: 171) olarak uyarlanmıştır.

Bir öykü³ ve bir de anı kitabı bulunan yazar, piyasa edebiyatı, düşük edebiyat gibi isimlerle de anılan popüler edebiyat çerçevesinde yazan diğer pek çok yazar gibi edebiyat

² Seven Ne Yapmaz 1940, Hıçkırık 1938, Funda 1941, Samanyolu 1941, Sonbahar 1943, Boş Yuva 1962, Şahane Kadın(Aşk Rüyası Romanı), Aşk Bekliyor 1959, Esir Kuş 1957, Günah Bende mi? 1939, Posta Güvercini 1950, Aşka Tövbe 1945, Uykusuz Geceler 1945, Güller ve Dikenler 1971, Son Hıçkırık 1956, Sisli Hatıralar 1967, Suya Düşen Hayal 1964, Zambaklar Açarken 1973, Dert Bende 1973. (Polat, 2008: 179)

tarihlerinde ve edebi eleştiri alanında çoğu kez görmezden gelinmiş hatta küçümsenmiştir. Kurgusal işçiliğin, dil ve üslup özeninin yer yer ihmal edildiği bu türden eserlere yöneltilen ve hakarete varan “toplumcu realist” eleştirilerde popüler aşk romanlarındaki abartılı santimental yaklaşımlara, yazarların olayların akışına ve şahısların gelişimine göze batar derecedeki müdahalelerine, kolaycı tesadüfler ve diğer kurgusal müdahalelere dikkat çekilmektedir. Kerime Nadir gibi kimi popüler yazarların kanon dışı tutulmalarının bir nedeni de hakikatte yeni edebiyatın romandan, romandaki yeniliğin de özellikle Doğu’da kadından ibaret olmasına rağmen bu yazarların taşıdığı kadın kimliğidir.

Popüler aşk edebiyatına insafla yaklaşan isimler ise hemen her türüyle çoğu kez küçümsenmiş olan bu türden popüler romanların, özellikle on dokuzuncu asrın sonlarında formalar şeklinde haftalık bölümler olarak satılmaları, hatta Cumhuriyet yıllarında bile gazetelerde tefrika edilmeleri ile bir tür ekonomik canlılığa imkân sağladığına dikkat çekmişlerdir:

“(…) bu sıcaklığı sürekli kılmanın yollarından biri de, aynen gazetelerdeki tefrika romanlarda olduğu gibi, bol olaylı, macera yönü ağır basan, vakayı en can alıcı yerinde keserek merak ve heyecanı bir hafta sonraya taşıyabilecek türden bir kurguyu kollamaktı. Bu ise popüler romanın en önemli özelliklerindendi.” (Andı, 2010: 86)

Romanlarındaki bazı zayıflıklara kendisi de anılarında değinip bazıları hakkında “iddiasız esercikler”, “orta çapta bir roman” ve “esercik” türünden nitelemelerde bulunan yazar, bazı romanlarının, “hayatın en kötü ve en çirkin yanlarını sergileyen” gerçekçi roman türünün edebiyat alanına henüz egemen olmadığı o zamanlarda, okur ilgisini böylesine çekmesine şaşığını söyler. Kerime Nadir’e göre başarısının sırrı muhtemelen, bu eserlerin çok sade olmasında, konularının ince bir romantizmin renklerini taşımasında ve üslubunun akıcılığında yatmaktadır. (K. Nadir, 1981: 68-93)

Eleştirilere ve görmezden gelmelere rağmen Kerime Nadir’in eserleri üzerine bu güne kadar sekiz lisansüstü tez yazılmıştır. Edebiyat disiplininin yanı sıra gazetecilik, yabancı diller ve sinemacılık (Atan, 2008) alanlarında hazırlanmış bu tezler geneli itibariyle Kemalizm (Polat, 2009), modernite (Özkurt, 2007), popüler edebiyat, evlilik (Yıldız, 2010), feminizm (Günay, 2007) ve kadın (Yakın, 1999) konuları etrafında şekillenmiştir.

³ Mücrim (1943) [Bu öykü kitabı 1966 yılında İnkılâp ve Aka Kitabevleri tarafından Suçlu adıyla basılır.] http://tr.writersofturkey.net/index.php?title=Kerime_NADİR 23.09.2016

Kerime Nadir üzerine hazırlanmış çalışmalardan bir kısmında ise yazarın eserleri popüler edebiyatın öne çıkan diğer isimleri Esat Mahmut Karakurt, Muazzez Tahsin Berkant, Halide Nusret Zorlutuna, Samihâ Ayverdi (Zambak, 2014) ve Şule Yüksel Şenler (Erekli, 2006) gibi yazarların romanları ile karşılaştırılmıştır. Bu yazılarda Kerime Nadir’in romanlarının kurguları arasındaki pek çok ortak noktaya da dikkat çekilmiştir. (Yeşilyurt, 2013)

Bu tez çalışmalarında özetle “yazarın romanlarıyla kitap okumayı teşvik ettiği; kadınlara sosyal yaşam, adab-ı muaşeret, kadın-erkek ilişkileri hakkında açıklamalar aktardığı; yol gösterdiği; bu doğrultuda hareket eden kahramanların yolculuklarına okuyucuları ortak ederek kahramanlar gibi okuyucuların da tamamlanma sürecine katkıda bulunduğu; romanların sonlarında kahramanların ulaştığı nokta da başlangıçta buldukları noktadan daha ilerde olduğu” (Atan, 2008: 168-170); romanlarında kadının modernleştirilmesine yer vermekten ziyade, erkek-kadın ilişkilerini öne çıkardığı; romanları Kemalist modernleşme projesinde üst-kültür yaratma işlevine katkı sunduğu” (Polat, 2009: 122); “yazarın, erken Cumhuriyet döneminde yeniden oluşan orta sınıf tarafından kabullenilen popüler romans romanlarının, moderniteye daha olumlu bir şekilde yaklaştığı ve kendiliğinden bir sosyal değişimin sinyallerini verdiği” (Özkurt, 2007: IV); “ ‘Nasıl bir evlilik?’ sorusuna Kerime Nadir romanlarında verilen cevabın ‘severek evlenmek’ şeklinde olduğu” (Yıldız, 2010: 257-261); “yazarın, eserlerinde Kemalist modernleşmeyi okura sunduğu; modernleşmeyi özel alanda kadın üzerinden anlayıp, kadının eğitimi konusunu adeta kutsadığı; yazarın kadın ve erkek kahramanlarının, toplumsal cinsiyet rolleri açısından standardın dışında olduğu; yazarın, ataerkil yapıyı özellikle erkek kahramanlar üzerinden eleştirdiği” (Günay, 2007: 82); “alile konusu etrafında daha çok medenî hayat göstergeleri üzerinde yoğunlaştığı” (Zambak, 2014); “Kemalist modernizasyon projesi çerçevesinde, eserlerinde Kemalizm’in olumladığı medeni kadın imgesini sunduğu” (Erekli, 2006: 102); “romanlarında evliliğin, kadının güç ve otoriteye duyduğu arzuyu; cinselliğin ise güç ilişkilerinin yaşandığı bir mücadele alanı olarak belirlediği” (Yakın, 1999); “ ‘romanlarında kurgulanan aşkların genellikle biri evli olan iki âşığın imkânsız aşkı, biri hasta olan iki sevgilinin aşk ıstırapları, iki âşıktan birinin ailevi nedenlerle başkasıyla evlenmek zorunda kalması, üçüzlü aşk durumları, kavuşmaya az zaman kala hayatların ansızın değişmesi, âşıklardan birinin ötekini gizli bir nedenle terk etmesi...’ gibi ortak bir şablona sahip olduğu; bu romanlarda sevilenin yüceltildiği; kadınların çok güzel, erkeklerinse çok yakışıklı olduğu; karakterlerin, asil ve eğlenceye düşkün olduğu; romanlarında cinselliğe

neredeyse hiç yer verilmediği; aşka, çoğu kez acının eşlik ettiği” (Yeşilyurt, 2013: 64-72) görüşleri savunulmuştur.

1946 yılında *Kahkaha* adıyla yazılıp basılmış olan *Aşk Hasreti* adlı roman, “yazarının onu yeni baştan işleyip, motifler ve bölümler katması ile” (Günay, H. Nilüfer, 2007: 22) 1964 yılında tekrar basılmıştır. *Kahkaha*, yazarın diğer bazı romanları⁴ gibi bir istek üzerine kaleme alınmış ve istekte bulunan *Son Posta* gazetesi tarafından tefrika edilmiştir.

Kerime Nadir’in *Aşk Hasreti* adlı eseri, orman mühendisi kahramanları ve merkezi kişisi Zerrin’in gerçek aşkı/romantizmi, orman mühendisi Nihat’ta bulması ve onu parlak bir kurmay yüzbaşıya tercih etmesi dolayısıyla Orman Genel Müdürlüğü yetkilerinin de dikkatini çekmiştir. “Sosyal Konulara Doğru” başlıklı hatıra notlarında yazı masasında sürekli roman notlarının bulunduğunu ve bir roman bitince bir yenisine başladığını, hiçbir zaman konu sıkıntısı çekmediğini, yazma anında bir tür trans hâli yaşadığını belirten Kerime Nadir işte böyle kolaylıkla yazdığı eserlerinden biri olan *Aşk Hasreti* adlı romanıyla duygulandırdığı Orman Genel Müdürü tarafından on beş günlük geziye davet edilir.

Sanatı, bir takım amaçlara âlet eden ve ölçüye, biçime önem verenlerin gerçek sanatçı olamayacağını vurgulayan Kerime Nadir, Orman Genel Müdürünün teklifi ve cesaretlendirmesiyle “sosyal mesaj taşıyan”, “bir davanın romanı” olacak şekilde *Ormandan Yapraklar* adlı “gerçekçi” romanını da yazmaya karar verir. (K. Nadir, 1981: 102-105)

Eserlerine, dolayısıyla yazarlığına yöneltilen eleştirileri önem verip kendisini ve eserlerini savunan Kerime Nadir, insaf dairesindeki eleştirilere nezaket ve olgunlukla karşılık verirken, üslubunu beğenmediği ve insafsız bulduğu eleştirmenlere de sert karşılıklar verir. Bu bağlamda Adile Ayda gibi eleştirmenleri minnetle anarken, Selim İleri’ye ise adeta ateş püskürür:

“Birisi varmış yıllardır benim eserlerimi satır satır izleyen, ezberleyen ve ivik ivik inceleyen... Körpelik çağında tutku ile onlara sarılmış, onlarla içli dışlı yaşamış!.. Ama, sonraları bu aşka ihanet dönemine girmiş; kendisini aştığını sanan iddialı, saplantılı bir olup çıkmış!...” (K. Nadir, 1981, 355)

⁴ Bu türden istek üzerine yazılmış romanlardan *Dert Bende* (1973) daha basılmadan aynı isimle filme çekilip gösterime girince kandırıldığını anlayan yazar, film yapımcıları ve oyuncu Türkan Şoray hakkında sükût-u hayal yaşar. (Nadir, 1981: 309-323), (“Türkan Şoray’la Tanışıyorum”, “Acımasız Yeşilçam”)

Kerime Nadir’e göre roman, günlük hayatın kopyası olmamalıdır. Tam tersine roman, günlük yaşamın dışında bize mesaj getiren bir vasıtaadır. Romana olan ihtiyacımızın nedeni de içinde yaşadığımız gerçeklere sihirli bir ayna tutması, onları bize daha çekici daha başka, daha ilginç bir biçimde yansıtmasıdır. (K. Nadir, 1981: 68-70)

AŞK HASRETİ’NDE ROMANTİK YANSIMALAR

Romantizm akımının etkisindeki romantik roman anlayışı, 19. Yüzyılın ilk yarısında Avrupa’da Klasisizm akımına tepki olarak ortaya çıkmış ve şekillenmiştir. Bu anlayışta, düşünce yerine duygu tercih edilir. Yazar evreni duygularıyla algılamaya çalışır. Bu tür romanda uzaklara kaçış kendini tarihi dönemlere veya uzak iklimlere gitmek şeklinde gösterir. Bu türden romanlarda yazarlar, kişileri üzerinde istedikleri gibi tasarrufta bulunurlar, rahat ve renkli bir dil kullanırlar, öznel tasvirlerle yer verirler. (Çetin, 2009: 73-76)

Romantizm, bir edebi akımın adı olmakla birlikte yazarlıkta romantik duruş, kurguya ve kişilerin gelişime gönlünce müdahale etme, anlatıcıyı ve anlatı kişilerini farklı tavırlar ve tepkiler sergileyebilen, tabiata farklı bir gözle bakabilen kişiler olarak canlandırma anlamlarını da içermektedir.

1.Kurguda Romantizm

Kerime Nadir’in eserleri üzerine yazılmış tezlerde bile önemli ölçüde göz ardı edilmiş olan *Aşk Hasreti* adlı romanının kurgusunda, tematik yapısında, dil ve üslup özelliklerinde romantik roman anlayışının pek çok özelliği yansımıştır. *Aşk Hasreti*, popüler aşk romanlarının “hazır bulunmuş güzellik, zenginlik ve refah, yolunda giden işler, sorunsuz devam eden veya tamamlanan tahsiller, kurulu düzenler, mutlu aileler; merkezi kişilerin iç ve dış dünyalarında ansızın başlayan çalkantılar, bozulan hayat düzeni, ilk görüşte aşkın umutsuz bir aşk macerasına dönüşmesi, bir anda gerçekleşen ayrılıklar, engeller ve engelleyiciler, hüznün, çöküş ve mutlu sonlar” gibi pek çok özelliğini bünyesinde barındıran bir eserdir.

İlk Bakışta Aşk

Mevcut düzenin bozulması ve ardından yeniden durulma hâline varış, genel bir kurgu kaidesi olmakla birlikte bu romandaki ilk durum, olayların akışının kesilmesi, yeni durumlar üretilmesi ve anlatıyı sonuca bağlama romantik duyularla gerçekleşmektedir. Bir temmuz akşamında, çocukluları birlikte geçmiş olan Zerrin ile Ferhat arasında ilk bakışta bir aşk vakası gerçekleşir. Bu aşkın başlangıcı gibi gelişimi ve sonuçlanması da romantiktir. Kahramanlar yalılarda yaşamakta gönüllerinin istediği gibi endişesiz, hesapsız eğlenmekte, denize girmekte, ata binmekte, yiyip içmektedirler. Müsabakalara dönüşen bu eğlenceler aşk duygusunu derinleştirmek üzere kullanılmaktadır.

İmkânsız Aşk: İki kardeş Tarafından Arzulamak ve İşsizlik

Kurgusunda hiçbir siyasi ve fikri çatışma veya tartışmaya yer verilmeyen *Aşk Hasreti*’ndeki temel çatışmalar, Zerrin’i isteyen iki kardeş arasında, daha çok da kahramanların iç dünyalarında duygu boyutuyla yaşanmaktadır. Anlatı kişilerinden Ferhat, sükse için evlilik yapmak davranışıyla kısmen de olsa romantik iyi-kötü çatışmasında, kötü tiplemesini temsil etmektedir.

Ferhat ile Nihat’ın aşk çatışmasında seçim işini Zerrin’e bırakması hakikatte haksız bir rekabettir. Nihat henüz işi olmayan bir gençtir. Oysa Ferhat, olgun ve gelecek vadeden biridir. Nihat ve Ferhat’tan aynı zamanda evlenme teklifi alan Zerrin, karar vermek için zaman isterken Ferhat’a cesaretle, Nihat’a ise özür diler gibi bakar. (AH: 39) Bu romantik bakışlar olabilecekleri sezdirir niteliktedir.

Acındırma: Yoksulluk

Kurguda romantik bir tutumla farklı sınıflardan insanlara yer verilmeye çalışılmış Doğu Anadolu’ya giden gelen ve yoksul oldukları anlaşılan insanlara acımayla değinilmiştir:

“Bir hafta sonra Haydarpaşa’dan trenle hareket ettiler. Hava çok sıcaktı. Kalabalık bir kompartımanda pencere önünde yer bulmayı bir nimet sayan Muhip:

— Halimize şükredelim Zerrin, diyordu. Şu zavallı halkın çektiği zahmete bak!.. Hakikaten bir kısım yolcunun, bavulları, yol çantaları ve sepetleriyle yarı oturmuş, yarı ayakta durumları hazin bir sahne vücuda getiriyordu. Bunların içinde Doğu Anadolu’ya gidenler de vardı. Zerrin, kimi kucakta huysuzlanan, kimi de eteğe veya omuza tırmanan birkaç küçük yavruyu göstererek:

— Hele şu çocuklar!.. dedi. Ve onlara uzun uzun acıyarak baktı.

Onun şimdi her şeye karşı garip bir hassasiyeti, vardı. En değersiz sebeplerle üzüntüye kapılıyor, en küçük olaydan büyük dertler çıkarıyordu.” (AH: 77)

Realist gözlem ve tanımlamalarında ileriye giden anlatıcı, iyi kötü ayrımının yapılmadığı bir noktaya varır. Buralarda natüralizme yaklaşıldığı bile söylenebilir:

“Hanım coşmuştu zaten:

— Ah yavrum!.. Bu gözler neler gördü!.. Ama o karıların haline yine de acıdım doğrusu!.. Zavallılar bu hale düşmek için kim bilir ne türlü belâlara uğramış olmaları!.. Tanrı günahlarını affetsin!..

... Uykusunda gören bir melek sanırdı. Ben de sonunda bir parçacık dalmışım. Şafakla uyandım... Bir de ne göreyim?.. Kızıl güneş odanın içini aydınlatmış... Karasinekler vıgıl vıgıl...

— Sarhoş karının üstündeki örtü kayıp düşmüş. Aman Allah... Birden utanç ve tiksintiden ellerimle yüzümü örttüm...

... Motorun bordası iskeleden epeyce yüksektydi ama, iki gündür motorlara iniş biniş cambazlığına alıştıığımız için biz kolayca bindik... Bunda zorluk çeken, bağırıp haykırıyan bazı kadınlarla çocuklar; onlara yardım ederken kavgaya tutuşan erkekler komik sahneler yaratıyorlardı.” (AH:166–168)

Kayboluş: Uçak Kazası

Evlilik gerçekleşir. Düğünden hemen sonra görevi gereği Ferhat Amerika’ya doğru yolculuğa çıkar. Bu yolculuk esnasında uçağın okyanusun ortasında bir adaya düşer ve beş yıl boyunca Ferhat’tan sağlıklı bir haber alınamaz. Ferhat’ın sırta kadem basmasının Nihat ile Zerrin’in baş başa kalabilmeleri için kurgulandığı açıktır. Bu sayede bir yandan da roman içinde ikinci bir roman başlatılır, yeni şahıslar sahneye çıkarılır ve yeni mekânlar söz konusu edilir:

“Derken Millî Savunma Bakanlığında yapılan bir tebliğle hepsinin zihni perişan oldu. Arjantin'deki Türk sefaretinin bildirisine dayanan bir haberde, içlerinde Ferhat'ın da bulunduğu özel bir uçağın Cebelitarık yoluyla Okyanus üzerinden Amerika'ya uçarken Brezilya'ya ait Saint-Paul adası civarında düşmüş olduğu; yolculardan bir kısmının bir Amerikan şilebi tarafından kurtarıldığı, hayatlarından haber alınamayanlar arasında Ferhat'ın da bulunduğu bildirilmekteydi.” (AH:60)

Aradan yıllar geçer. Kayıp koca Ferhat’tan hala sağlıklı bir haber alınamamıştır. Saint-Paul’de tıbbî nebatlar üzerinde incelemelerde bulunurken tropikadan ölen Bolivyalı bir doktorun günlük not defterinden alınmış birkaç cümleden başka akıbeti hakkında kesin bir bilgi elde edilememiştir. (AH: 71)

Kahramanın Zaferi: Aşk Mağlubunun Mühendis Çıkması

Nihat ve Zerrin’in ağabeyi Muhip, yüksek orman mühendisi olurlar. Artık Nihat da bir iş sahibidir. Muhip Çorlu’ya Nihat ise Selimiye’ye atanır. Romantik bir tavırla Zerrin kendisine yenge diye hitap eden Nihat’ı başka kadınlardan kıskanmaya başlar. Nihat’ın hayatına Jale adında genç bir bayan ve babası Rasuhi Bey girer. Zerrin’in Nihat’a karşı beslediği aşkı alevlendirmeye yarayan bu kurgu unsuru da romantiktir. (AH: 67)

Yakınlaştırmacılar: Kıskançlık, Hastalık, Seyahat ve Kahramanlık

Yüzbaşı Ferhat, nişanlısı Zerrin ve kardeşi Nihat arasındaki yakınlaşmayı fark etmiştir. Kıskançlıkla dolup taşmışken evlilik tarihini erkene almaya karar verir. Zerrin ile Ferhat’ın kararlaştırılan düğününe üç gün kala Zerrin hastalanır. Bu arada Ferhat’ın izin süresi bitmek

üzeredir. Hastalığı süresince Nihat, Zerrin’e samimiyet ve şefkatle ilgi gösterir. Zerrin, Nihat’a daha çok bağlanır. Ferhat ile Zerrin’in nikâhı kıyılır ve kısa bir süre sonra görevi gereği Amerika’ya uçar.

Zerrin, ağabeyi ve Nihat’ın görevli oldukları bölgelerde seyahate çıkar. Bir nevi tatil yapar. Bu arada Nihat’ı daha iyi tanıyacaktı. Zerrin’in ağabeyi Muhip, ikilinin arasındaki duygusal ilişkiden haberdardır ve ikisini birbirine münasip görmektedir. Derken Ferhat’ın kayıp olduğu süre beş yılı bulur. Muhip, Zerrin’i de alıp Nihat’ı görev yerinde ziyarete gider.

Zerrin bu seyahatler vasıtasıyla bir karara varır. Duygularını kestane gözlü, çamaşırları lavanta kokan Nihat’a açar fakat ondan olumlu bir yanıt alamaz. (AH:91,92)

Nihat’ın sorumluluğu altındaki bölgede bir orman yangını çıkar. Nihat, hayatını tehlikeye atıp çalışmalara bizzat katılarak yangının söndürülmesini sağlar. Fakat ciddi bir biçimde yaralanır. Bu romantik kahramanlık da Zerrin’in ona olan ilgisini artırır. Bu işler arasında Zerrin’le Muhip, hastanın başucundan bir dakika bile ayrılmaz. (AH:101)

Kurgusal İlaveler: Başka Aşk Acıları

Yazar, romanın sonlarına doğru araya acıklı bir bağımsız hikâyecik yerleştirir. Aliye kız ve ninesinin hikâyesi de olması gerektiği gibi duygusaldır. Bu arada Nihat’ın Marmara Adasında bir de kız arkadaşı olduğunu öğreniriz. Nihat’tan uzak durmaya çalışan kızın başka bir sevgilisi vardır. (AH:188)

Bu olay sayesinde Nihat açısından Zerrin’le aralarındaki bir engel de kalkmış olur.

Kayıp Şahsın Ortaya Çıkması: Esaretin Ansızın Sona Ermesi

Bir akşamüstü kayıp Yüzbaşı Ferhat kelimenin tam anlamıyla sıra dışı ve romantik dönüşle tekrar sahneye çıkar:

“Nihat:

— Kim geldi?... diye sordu.

— Anlayamadınız mı küçük beyciğim?... Ağabeyiniz... Ağabeyiniz...

— Yalan!

— Vallahi ağabeyiniz... Ferhat Bey... Biraz evvel geldi... Yukarıda...

(...)

— Tıpkı bir rüya gibi değil mi?... Ben de bu mutlu dakikaların bir gerçek olduğuna inanamıyorum... Upuzun beş yıldan sonra...” (AH: 192)

“— Yaşayan bir ölü gibi yaşadım Zerrin... Fakat bir gün kavuşmamızı sarsılmaz bir imanla bekledim. Senin de yüzünde bu bekleyişin bıraktığı ıstırap çizgilerini görüyorum... Çok solmuşsun yavrucuğum...” diyen Ferhat kayıp olduğu beş yıl zarfında Okyanus ortasında bir

adada vahşi bir kabilenin elinde esir kalmıştır. Ferhat adada zorla evlendirilmiştir. Ferhat yine romantik bir sıra dışılıkla, adada İspanyolca ve İngilizce bilen genç bir kızıl derili sayesinde derdini kendisini düşen uçaktan kurtaran kabilenin reisine anlatır. Yine romantik bir tesadüfle Bolivyalı bir beyaz doktor bulunur. Yapılan ilk tedavi sonucunda Ferhat eski sağlığına kavuşturulur. (AH:197)

Yüzbaşı Ferhat, kendisini kurtaran kabilenin dans oyunlarını seyrederken kabile reisinin yeğenine bir demet lotiye atar. O akşam kız da ona bir küçük lotiye demeti verir. Meğer bu çiçeği kabul etmek kızın evlilik teklifini kabul etmek anlamına gelmekteymiş.

Roman bu sahneden itibaren egzotik bir havaya bürünür. Ferhat Bey ileride iyileştikten sonra kaçmak düşüncesiyle rehberinin de tavsiyesiyle öldürülmemek için kızla evlenir. Böylece Zerrin’e de ihanet etmiş ve Zerrin’in Nihat’a varabilmesi için bilmeden onlara da yardımcı olmuş olur. Ferhat Bey üç ay sonra rehberi ile adadan kaçmaya çalışır. Ama başaramaz. Esir düşer, cezası ölüm iken karısının araya girmesiyle cezası okyanusun ortasındaki adada sürgün biçiminde Güney-Doğu Prinzen Adası’nda hapse dönüştürülür. İki buçuk yıl sonra da Ferhat bu adadan bodur ağaçların gövdesinden yaptığı tekneyle kaçar:

“Bir zaman sonra da bu ümidimi başka bir şey desteklemeye hizmet etti... Bu, adanın batısındaki toprak kısımda yetişmiş bodur ağaçlardan birinin gövdesinden yapmaya uğraştığım bir tekneydi... Adaya atıldığımın ikinci yılı bir çakı ile oymaya başladığım bu tekne küçük bir sandal kadardı... Onu Ni-Ni-Gay ve adamlarından dikkatle saklar, adada yalnız bulunduğum zamanlar yontmaya çalışırdım. Böylece dayanıklılığını ancak tecrübe şansına bıraktığım minimini tekne tam iki buçuk yılda bitti... İşte ben onun sayesinde o müthiş hapisten kurtulmayı başarabildim.” (AH:201)

Mutlu Son: Asıl Sevene Varmak

Zerrin, öyküdeki son buhranını yaşamaya başlar. Tam mutluluğu bulmuş ve sevmediği nikâhlı kocasından umudunu kesmişken sıra dışı bir şey gerçekleşir. Ferhat geri döner. Aradan geçen zaman zarfında Zerrin, Nihat ile yaşadıkları yakınlaşmayı Ferhat’la paylaşır. Romantik bir itirafta bulunur, yalvarır ve kendisinde artık onu mesut etmek gücünü göremediğini söyler. Kendisiyle tanışmadan önce de Nihat’ı sevdiğini, artık kendisine karşı hiçbir duygu beslemediğini kendisinin aradan çekilmesi gerektiğini söyler. Ferhat ilk tepki olarak Zerrin’in kendisinden ayrılma isteğini kabul etmez. İkisini de öldüreceğini söyler. Ferhat nihayet gerçekleri anlar ve bir daha dönmek üzere nikâhı bozup onlardan ayrılmaya karar verir. Roman, Zerrin’in başını Nihat’ın göğsüne bırakarak derin bir nefes aldığı romantik bir sahneyle son bulur. (AH:203-212)

2.Karakterlerde ve İsimlerde Romantizm

Romanın başkişisi Zerrin’in, on dokuz yaşında genç ve güzel bir kız olması, ailesi ile yalıda mutlu bir hayat yaşaması, biri yüzbaşı öteki mühendis adayı iki kardeş tarafından arzulanması kişileri canlandırılmasında yazarın romantik tutumunu gözler önüne sermektedir. Anlatıcıya göre Zerrin küçük gülüşlerle cıvıldaayan bir kuş gibidir. (AH: 13) Bir değil bin kalbi birden yakmaya muktedir bir ateş parçası gibi müstesna bir kızdır. Ata son derece iyi biner. İyi yüzer, iyi silah kullanır. Kendisine hayranlık uyandırır. (AH: 17-25) Romantik Zerrin kısa evlilik kararından bir süre sonra ise Ferhat’ın sükse yapmak anlamına gelen izdivaç anlayışını fark eder. Duyguları ve akli arasında kalan Zerrin’in, kararlarını kendisi verebilmesi açısından idealize edilmiş kadın tipi olduğu söylenebilir. Asıl aşkı geç anlayan bir tip olarak da kurgulanan Zerrin’e aşk acısı çektirilir. Zerrin’in hayata dairse hiçbir sorumluluğu yoktur. Gönölünce yaşayabilmektedir. Ferhat’la gerçekleştirdiği evlilik de kâğıt üzerindedir. Anlatıcı, merkezi kişisi Zerrin’in derin bir nefes alışını (AH: 57), yüreğinin daralmasını (AH: 67) aktarmayı da ihmal etmez. Zerrin, Nihat’la göz-göze geldikçe vücudundan bir elektrik cereyanı geçercesine sarsılır. Onun varlığından aldığı tesirler kalbinin potasında erir, damarlarına yayılan kan kızgın lâvlar gibi onu yakar. (AH:122) Ferhat’ın Amerika yolculuğundan sonra beş yıl süreyle kayıp olduğu sırada, Ferhat’ın kardeşi Nihat ile birlikte seyahatlere çıkar. Beş yıl sonra dönen Ferhat’a, aslında Nihat’ı sevdiğini “— Ne kadar haksız olsam, mutlu olmak hakkımdır... Bir pişmanlığa düşmeyeceğimden de eminim... Çünkü bu defa kararımı beş dakikada değil, tam beş yılda verdim...” (AH: 208) sözleriyle kararlılıkla ifade eder. Nihat’ı, kendisini boşaması için ikna eder ve mutluluğa kavuşur.

Ferhat ise bir yüzbaşıdır. Gençtir, uzun boyludur, yakışıklıdır. Bakışları yanıktır. Kur yapmakta olağanüstü ihtisas sahibidir. Görevinde yükselir ve yurt dışına atanır. Bütün bunlar romantik hazırlıklardır. (AH: 12) Ferhat, çok kısa süre içinde Zerrin’le evlenme kararını, hemen babasına iletir. Daha önceden kendisinin Zerrin’e âşık olduğunu söyleyen kardeşine, seçim kararını Zerrin’e bırakmayı teklif eder. Teklif kabul edilir. Yüzbaşının şaşaalı yaşantısına kapılıp tercih edilir. Ferhat, romantik ani duygu değişimleri de yaşar. Öyle ki az önce Zerrin yüzünden tartıştığı ve kendisini tokatladığı kardeşine karşı duyguları hemen değişir. İçinde bir merhamet uyanır, bir an kendini onun yerine koyarak ıstırabını düşünür ve ona karşı bu haşın davranışını haksız bulur. (AH: 32) Fakat sonuçta Ferhat bir askerdir. Zerrin’in kalbini fethetmek için şiddetten çok yumuşaklık gerektiğini anlamamaktadır. (AH:45)

Bir serçeyi vurup yaralayan Zerrin, daha fazla acı çekmemesi için serçeyi ikinci kez tam da kalbine nişan alarak vurur. Bu romantik sahnedeki serçe figürü, Zerrin’i seven fakat

duygularını açığa vuramayan Nihat’ı temsil etmektedir. Tutkulu evlilik teklifi reddedilen duygusal Nihat, Zerrin’den uzaklaşır. Bu uzaklaşma sayesinde Zerrin, Nihat’ın kıymetini ve ona karşı olan gerçek hislerini anlar. Nihat’a açılmak ister fakat Nihat ondan eski yaralarını deşmemesini ister.

Bu abartılı roman kişilerinin isimleri de şiirsel ve romantiktir. Zerrin ismi altın sarısı, altından yapılmış; Nihat huy, yaratılış tabiat; Ferhat rahatlık, sevinç, neşe manasındadır. Zerrin’in ağabeyi Muhip’in ismi ise seven, sevgi besleyen, dost anlamlarına gelmektedir.

3.Romantik Anlatıcıda Realist ve Natüralist Çabalar

Eserdeki realist yansımalarından biri realizmin gelenek ve göreneklere uyma ilkesidir. Evlilik kararı verildikten sonra bu ilke devreye girer:

“Bu iki eski aile geleneklere çok bağlı olduğundan, çocuklarını da bu geleneklere uygun bir takım muhafazakâr ölçüler içinde yetiştirmişlerdi. Onların kendilerine karşı saygı ve itaati esastı. Çocuklar da bu esası daima gözetirler; asla zamane gençleri gibi başına buyruk hareket etmezlerdi. İşte koskoca bir erkek olan Ferhat’ın evlenme konusunda böyle büyüklerine danışması ve onların rızasıyla hareket etmesi de bu yüzdendi.” (AH:42)

Zerrin, garip yaratılıştta, kalbi çok ince ve hassas biridir. Bu hassasiyeti, hayatın fantezilerine kapılan duyguları arasında her zaman kendini göstermemektedir. Evlilik kararında Ferhat’ı tercih eden Zerrin’i savunmak isteyen romantik anlatıcı, “İşte bu yüzdendir ki, Ferhat’ın parlak kişiliğine kapılmıştı.” demektedir. (AH: 45)

Romanda yer yer realist tasvirlerle ve değişimlere de rastlanır. Zerrin, Ferhat’a kendisindeki duygu ve davranış değişikliklerinin nedeninin Nihat olmayıp bizzat kendisi olduğunu söyler. Bu yüzleşmeden sonra davranışlar da diyaloglar da daha gerçekçi olur:

“— Bak şimdi sana her şeyi açıklayayım: Ben seni yüzün, gözün ve üstün başın gibi tertemiz bir erkek olarak kabul ettim. Mesleğin kadar düşüncelerinin de, onlar kadar kalbinin de yüksekliğine bakarak seni beğendim... Bütün hareketlerinde nezaket, her halinde asalet buldum... Çünkü sen o günlerde bana hep böyle göründün...

Zerrin derin bir nefes aldı ve sözünü yürüttü:

— Evet, sana içimin bütün ukdelerini açacağım... Senin gözünde değerimin ve kalbindeki yerimin, göğsünün sol tarafına takacağın bir madalyadan farksız olduğunu bana sen anlatmış oldun...” (AH:57)

Orman yangınları bahsinde sorumluluk sahibi aydın rolünü üstlenen Nihat, orman köylüsünü bilinçsiz davranışları yüzünden tenkit eder, orman yangınlarının sebep olduğu tehlikeli sonuçlara dikkat çeker, köylüyü bilinçlendirmeye çalışır:

“—Bu kadar boş toprak dururken neden ormanları yakıyorlar?..

— Çünkü yangından sonra yer verimli bir halde kalır... Fakat bu ancak birkaç seneliktir; köylü bilmez. Bir müddet geçince yağmurlarla toprak kaydığından taşlar ortaya çıkar, bir şeye yaramayacak şekilde çorak bir hal alır...

— Böyle olunca her halde kendileri de yaptıklarına pişman olurlar, değil mi?..

— İş işten geçtikten sonra ne fayda?.. Bundan başka ormanları tahrip ve mahvetmenin acı bir sonucu daha vardır... Ağaçsız bir yerde sular deli gibi akar... Büyük leylaklar hâsıl olur. İşte geçen yıl bizim köye adını veren ve Suadiye köyünden geçerek İzmit körfezine dökülen Serindere şiddetli yağmurlardan taşmış ve Suadiye köyünün bir kısmını alıp götürmüştü.” (AH:80)

Zerrin’in gezi günlüğünde de realist tasvirlerle yer verilir ve günlük hadisesinden sonra bu türden gerçekçi gözlemlerde bir artış görülür:

“«Umumî Plaj» tenhaydı. Ağaçlar altındaki kır lokantası çok sakın ve güzel bir yerdi ama, kumsalı biraz çakılıydı. Sonra, ara iskele olduğundan, istendiği zaman motor bulmak pek kolay değildi.” (AH:158)

“Konu, iş hayatından geçim derdine; oradan aile meselelerine geçmişti. Bu arada, arabacının üç karı boşamış beş çocuklu ağabeyinden, inmeli dedesine ve bekâr hayatının lüzumlu lüzumsuz teferruatına kadar bir alay şey ortaya dökülüyordu.” (AH:160–162)

4.Mekânda ve Zamanda Romantizm

Romandaki tasvirler genellikle duygularla yoğrulmuş ve abartılıdır. Zerrin’in babası Edirne eski valisi Refet Bey, oğlu Muhip ve kızını karşılarken anlatıcı Zerrin’i “mavi tüller arasında göz kamaştırıcı” birisi olarak tasvir eder. O anda hayatında hiç böyle bir güzel görmediğini anlayan Yüzbaşı Ferhat’ın “güneş çarpmış gibi” bir an başı döner. (AH: 9, 10) Zerrin’in sihirli mavi gözleri, güzel gerdanındaki iri firuze kolyeden daha fazla pırıldamaktadır. (AH: 11)

Hâkim bakış açılı anlatıcı, romantik tasvirlerde bulunur ve ormancı Nihat’a mesleki kıyafetinin çok yakıştığı kaydını düşer. (AH: 78)

Yolculuktaki tasvirler de romantik bir yaklaşımla verilir. Bu arada romantizmin sıcak temmuz ayı ile özdeş olduğunu iyice anlarız:

“Denizde en hafif bir kıpırtı bile yok. Yüzü bir ayna gibi dümdüz. Yıldızların akisleriyle esrarlı bir sessizliğe dalmış.

Ay çoktan battı. Engin öyle karanlık ki, ufuk yaklaşmış sanıyor insan.” (AH:116)
(...)

“Sarsıcı kısa bir yolculuktan sonra minibüs Ankara Motelinin önünde durdu. Bu bahçe içindeki tek katlı bir yapı idi. Akşam çayı içenler bahçedeki masaları doldurmuşlardı. Küçük verandasında koltuklar ve masalar vardı. Önündeki plaj, Erdek kıyılarına has bir güzellikle uzanıyordu. (AH:120)

5.Gezi Defterinde Romantizm

Zerrin’in Erdek’te tuttuğu günlük gezi defteri sayesinde romanda kullanılan anlatım tekniği bir anda değişir. Kadın diliyle anlatımına devam edip günlüğü dolduran anlatıcının söyleyişine bir rahatlık gelir. Romantik tasvirlerle anlatıya devam edilir:

Fakat Zerrin’in tuttuğu günlük doğal bir günlük olamayacak kadar uzun, teferruatlı ve romanlara has konuşma cümleleri içermektedir. (AH:127, 136)

6. Dil ve Üslupta Kadın Dili ve Duyarlılığı

Kadın edebiyatı bağlamında ele alınan başlıca konular; dil ve üslupta kadın duyarlılığı ve yazar cinsiyeti, kadına bakış, kadın sorununun dile getirilmesi, kadın karakterlerin genellikle dış dünyadan ziyade iç dünyayla ilgili olmaları, kadın edebiyatının göz ardı edilmesi, kadın yazarların gerçeği anlama gerçeğe değer katma eğiliminde olmaları, yazar ve anlatıcı arasında bir otobiyografik bağ kurulacağı endişesiyle kadın yazarların “kişisel sesi” tercih etmemeleri, kadın yazarların ortak baskılardan ötürü hayatı ve dünyayı farklı bir biçimde algılamaları ve bir ortak alt kültür oluşturmaları, kadın yazarların bazı baskılardan ötürü daha sembolik, yoğun ve derin olmasıdır. Kadın edebiyatı tartışmalarında bu edebiyatın bir tür alt kültür/minör edebiyat olarak görülmesi, muhatap kitlesinin kadın olması gibi konular da ele almaktadır. (Humm, McConnell-Ginet, Mcleod Rogers, Lanser, Showalter, Wolf, Deleuze ve Guattari’den aktaran Günaydın, 2012: 11-29)

Dil ve üslup açısından ise bu edebiyatta dilin statü sorunlarına bir çıkış kapısı olarak görülmesi, dil-cinsiyet ilişkisi, statü, ezilmişlik, kadın edebiyatının estetik farklılığı, dil ve üslupta cinsiyetin görünürlüğü konuları ele alınmaktadır. Literatürde “kadın dili/söylemi” tartışmaları genel olarak “anlatımda erkelere oranla ayrıntılara daha fazla yer verme, dolaylı anlatımlara daha fazla yer verme, konuşmalarda daha nazik olup standart biçimleri kullanma”

(Wardhaugh, Duman ve Karasu’dan aktaran Demir, 2013: 48) konuları etrafında gerçekleşmektedir.

Kadın dili/söylemi konusu, hâkim dil ve üslubun eril olduğu ön kabulünden yola çıktığı zaman ötekileştirici bir tür karşılaştırmalı lengüistik çalışmamaya dönüşmektedir.

Feminist eleştiri de kendisi dışındaki mevcut eleştirel yaklaşımları peşinen eril olarak kabul etmekle yola çıkar. Kadın edebiyatı, kadın dili ve feminist eleştirinin ulaşmak ve ortaya koymak istediği ayrıcalıklar sonuçta “kadın bakış açısı” veya daha gizemli bir ifadeyle “kadın duyarlılığı” kavramıyla ifade edilir.

Diyaloglarda Kadın Dili

Bir edebi metinde kadın dili ve duyarlılığını ölçmenin yollarından birisi konuşanın kimliğinin gizlendiği bir sözün sahibinin cinsiyetinin doğru tahmin edilmesi olsa gerek. Bu anlamda Kerime Nadir’in *Aşk Hasreti* adlı romanında Zerrin’e ait konuşma ve içlenmelerin, adı zikredilmese de bir kadına ait olduğu; “Sen bir bora hızıyla gelip aramıza girdin, bizi ayırdın... Artık yeter... Bu azaba bir son ver!..” (AH: 208) diyenin bir kadın; “— Seni ona bırakamam!..” (AH:208–212) diyenin de bir erkek olduğu kolayca anlaşılabilir.

Üslupta Duygusallık

Aşk Hasreti’ndeki kahramanlar, yalnız kaldıkça daha da duygusallaşırlar ve bu durum hem iç seslere hem de diyaloglara yansır:

“Zerrin, Nihat’la yalnızdı. Açık pencereye karşı olan yatağında akşamın güzel manzarasını seyrediyordu.

Yüreği nice bin hissin, başı karmakarışık düşüncelerin komprimesi halindeydi. Bu haline sebep olanın yanında bulunuşundan duyduğu teselli, içinde onunla samimi bir konuşma arzusu uyandırır:

— Nihat!., dedi.” (AH:53)

Duygulu İtiraf

Ferhat’ın kayıp olduğu zaman diliminde gerçekleştirilen seyahatlerle Zerrin ve Nihat iyice yakınlaşır. Yeni kişiler de romana, seyahat arkadaşlığı münasebetiyle girmeye imkân bulur. Zerrin ve Nihat duygularını da romantik tavırlarla birbirlerine itiraf ederler:

“Zerrin doğruldu. Yaşlı gözlerinde tarifsiz bir pişmanlığın ifadesi vardı:

— Ben mi Nihat, benim mi sana çektirdiklerimi bilmedim?. Önceleri belki... Fakat sonradan her şeyi bütün açıklığıyla gördüm ve anladım. Şimdi hepsini biliyorum. Ancak senin bilmediğin, daha doğrusu bilmek istemediğin gerçekler var.” (AH:106)

Yazarın her şeyi görmesine müsaade ettiği Zerrin’in ağabeyi, Nihat’ın can dostu, kardeşini mutlu edecek erkeğin Ferhat olmadığını anlayan Muhip de bu aşk hakkındaki duygularını açığa vurur. (AH:115)

Sonuç

Kerime Nadir, dönemin toplumcu gerçekçi eleştirilerine rağmen *Aşk Hasreti* adlı popüler aşk romanında merkezi kişilerini duygu ve davranışlarında özgür bırakmamıştır. Kurguda kolaycılığa kaçıldığı düşüncesi uyandıracak şekilde bazen anlatıya müdahalelerde bulunmuştur. Yazarın metindeki romantik müdahaleleri iki kardeş tarafından sevmek şeklinde açığa çıkan çatışma unsurunda, çarpılma şeklindeki ilk görüşte aşkta, merkezi kişilerden Zerrin’in hasta düşmesinde, onu sevip ona sahip olamayan Nihat’ın ona hastalık süresince ilgi göstermesinde, kurguya eklenen bir başka kadınla sağlanan kıskançlıkta, Nihat’ın mühendis çıkıp iş sahibi olmasında, ayrı düşmüş âşıkları yakınlaştırmacı seyahatlerde, ayırıcı rolündeki Ferhat’ın ansızın kayıplara karışması ve beş yıl sonra yine ansızın geri dönmesinde, Ferhat’ın daha önce kendisini eş olarak seçmiş olan Zerrin’i kardeşi Nihat’a kolaylıkla bırakmasında, tasvirlerdeki öznellikte ve duygusalılıkta açıkça görülmektedir. Romandaki imkânsız aşk çatışması, sürükleyici unsuru olarak da kullanılmıştır.

Yazar, romanın ilerleyen sayfalarında gerçekçi-natüralist tasvirlerle ve tespitlere de yer vermiştir. Kişilerin kurguyu kolaylaştırmaya yönelik sahneye çıkışları, sahneden ayrılışları yazarın tercihlerine göre olmuştur. Fakirlik, düşmüş kadınların çaresizliği gibi bazı toplumsal sorunlara temas edilmekle birlikte eserde ideolojik, dini, milli vb. tartışmalara yer verilmemiştir. Kahramanların duygu dünyalarına ışık tutulmakla birlikte kişiler çok yönlü olarak geliştirilmemiştir. Abartılı roman kişileri genel olarak tek yönlüdür. Kendisine ayırıcı tiplmesi rolü biçilen Ferhat’ın romanın sonunda Zerrin’i kaybetmesiyle romantizme uygun olarak cezalandırıldığı da söylenebilir.

Romantik bir tutumla abartılı öznel tasvirlerle sıklıkla yer vermiş olan anlatıcı, roman merkezi kişilerini pek çok açıdan idealize etmiştir. Romantik merkezi kişilere seçilen isimlerin anlamları, şiirselliği ve eş adayları arasında yapılacak seçim kararının kadına bırakılması da dikkat çekicidir.

Dil ve üslupta kadın duyarlığının yansımaları da görülmektedir. Genel olarak duygusal bir üslup kullanan anlatıcının kişilere karşı tutumları da duygusaldır. Merkezi kişi Zerrin’in günlüklerinde ve diyaloglardaki itiraf cümlelerinde üsluba akıcılık gelir. *Aşk Hasreti*’nde başlangıçta aklının sesine uyup yanlış tercih yapan kadın kahramanın daha sonra duygularının sesine kulak vermesi, doğallıktan uzak da olsa bir anı/gezi defteri tutması, merkezi kişilerin

duygusal itirafları, içlenmeler, nidalar eseri kadın dili ve duyarlılığı açısından da önemli kılmaktadır.

Kaynakça

- Andı, M. F. (2010). *Roman ve hayat*. İstanbul: Akademik Kitaplar
- Atan, Özlem, P. (2008). *Kerime nadir ve muazzez tahsin berkand'ın romanlarından sinemaya kadın imgesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, N. (2009). *Roman çözümleme yöntemi*. Ankara: Öncü Kitap
- Demir, Sema A. (2013). *Türk dili-I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Erekli, A. (2006). *Medeni ya da müslüman: popüler aşk romanlarında feyzâ olmak*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günay, Hatice N. (2007). *Kerime nadir'in romanlarında toplumsal cinsiyet rollerinin inşası*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günaydın, Ayşegül U. (2012). *Cumhuriyet öncesi kadın yazarların romanlarında toplumsal cinsiyet ve kimlik sorunsalı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kerime Nadir, (1981). *Romancının dünyası (yazarlık anıları)*. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabeleri.
- Kerime Nadir, (1984). *Aşk hasreti*. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabeleri.
- Özkurt, K. (2007). *Erken cumhuriyet dönemi popüler romanlarında moderniteyi izlemek (1930-1945) kerime nadir, esat mahmut karakurt ve muazzez tahsin berkand'ın romanları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.
- Polat, G. (2009). *Cumhuriyet dönemi popüler aşk romanlarında kadın temsilleri: muazzez tahsin berkand ve kerime nadir romanlarının incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yakın, A. (1999). *Popüler kültür ve cumhuriyet dönemi popüler aşk edebiyatı: kerime nadir romanları*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yeşilyurt, P. (2013). *Kerime nadir'in romanlarında aşk*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Yıldız, Alpay D. (2010). *Popüler türk romanları*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

ZARİÇ, Mahfuz, “**Kerime Nadir'in Aşk Hasreti Adlı Romanı Üzerine Bir İnceleme**”, Fırat Üniversitesi I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu 17.12.2016, Elazığ, s. 3243-3260, ISBN: 978-605-82968-0-0

Zambak, F. (2014). *Dört kadın yazarın romanlarında 'makbul aile' (halide nusret zorlutuna, muazzez tahsin berkand, kerime nadir azrak, sâmiha ayverdi)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

“[http://tr.writersofturkey.net/index.php?title=Kerime NADİR](http://tr.writersofturkey.net/index.php?title=Kerime_NADİR)”, Erişim Tarihi: 23.09.2016